

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit GÜL tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmeliğin 20.09.2011 tarihinde Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle yargılamada yeni bir dönem başlatılmıştır. Yönetmelik hükümlerinde de ifade edildiği üzere mağdur çocuklar ve duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin tanıklığında bu yöntemin zorunlu olduğu; yine “kimliği saklı tutulan tanıklar açısından da bu sistem uygulanır” hükmü ile SEGBİS yönteminin amacı belirtilmiştir.

Öte yandan Yönetmeliğin 14. ve 15. Maddeleri uyarınca ceza infaz kurumunda bulunan hakeza bir sağlık kuruluşunda bulunan tutuklular için bu yöntemin uygulanması amir hüküm niteliğinde değildir. Kanun koyucu, yalnızca istinabe suretiyle sorgunun yapılabileceği hallerde SEGBİS'i mümkün kılmış olup aksi haller için bu yöntemle başvurulmuş olması aynı zamanda CMK-196 hükmüne de aykırılık teşkil etmektedir. Fakat uygulamada bunun ötesine geçildiği, yasal düzenlemenin cevaz vermediği durumlarda ve güvenlikle ulaşım açısından zorluk olmadığı, hatta sanık ısrarla duruşma salonunda hazır bulunup sorgusunun yapılmasını talep ettiğinde dahi hem sorgu hem de duruşmanın ilerleyen aşamalarında sanığın SEGBİS'le duruşmalara iştirakinin

sağlandığı durumlar bilhassa HDP eş genel başkanları başta olmak üzere milletvekilleri ve belediye başkanlarının yargılamalarında gerçekleşmektedir. Bu durumun en yakın örneği, 11.09.2018 tarihinde gerçekleşmiş olup, HDP'nin önceki dönem Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ hakkında Diyarbakır 13. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmasına mazeret bildirmesine rağmen zorla SEGBİS'e çıkarılma kararı alınmış ve uygulanmıştır. Yine yerine kayyım atanarak tutuklanan Van Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Bekir Kaya'nın SEGBİS ile bağlandığı 10.09.2018 tarihindeki duruşmasında 8 yıl 9 ay hapis cezası verilmiştir. Aynı tarihte duruşması bulunan Çağdaş Hukukçular Derneği üyesi avukatlar tutuklu yargılandıkları SEGBİS ile ifade vermeye zorlandıkları için açlık grevine girmiştir. Ayrıca Halkların Demokratik Partisi'nin önceki dönem Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın ısrarla duruşma salonunda hazır bulunup savunma yapmayı talep etmesine rağmen bu uygulama aracılığı ile savunma yapmaya zorlandığı halen kamuoyunun gündemindedir. Bu durum "sanıksız" bir yargılama tekniğinin hukuka aykırı bir biçimde hayata geçirilmesi anlamına gelmektedir. Ancak bu uygulama kanun koyucunun amacına ve yasa hükmüne aykırılık teşkil etmektedir. Öte yandan duruşmaya bizzat katılımın sağlanması asgari bir hak olup yargılamanın sağlıklı yürütülmesinin ve yüz yüzelik ilkesinin de gereğidir.

Bakanlığınız tarafından Kayseri Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilen 13.10.2017 gün ve 35211520-208.02.01-15931/130156 sayılı "gizli" ibareli yazısında hâlihazırda Edirne Cezaevi'nde olan önceki dönem HDP eş genel başkanı Selahattin Demirtaş'ın 14 Kasım 2017 tarihinde saat 14.00'da mahkemede hazır bulunmasının talep edildiği, ancak Demirtaş'ın duruşmada ciddi bir güvenlik riski oluşturacağı belirtilmiş olup ayrıca "*Silahlı terör örgütüne üye olma suçundan militan konumunda olan tutuklu*" olduğu vurgulanarak yargılamanın SEGBİS yöntemi ile yapılması gerekliliği bildirilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- SEGBİS uygulamasının yasal dayanağı ve amacı dışında uygulanma gerekçesi nedir?
- 2- Zorla SEGBİS kararlarının dayanağı nedir? Mahkemeler hangi hallerde zorla SEGBİS kararı alabilmektedirler?
- 3- Kanun koyucu yalnızca istinabe ile sorgulama yapılacağı durumlar ve sayılı bazı haller dışında bu uygulamayı mümkün kılmaz iken neden bilhassa HDP milletvekillerinin tutukluluk sürecinde bu uygulama yaygınlaşmıştır?

- 4- Önceki dönem HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'ın 13 Eylül 2018 tarihinde bizzat duruşmaya katılma isteminde bulunmalarına rağmen neden bu talebi reddedilmiş ve SEGBİS ile duruşmaya katılıma ilişkin karar verilmiştir?
- 5- Mahkemelerin güvenliği sağlayamama yahut maddi yetersizliklere ilişkin gerekçeleri yerinde midir? Milletvekillerinin ilgili mahkemede ifade vermelerinin sağlanması bu kadar zor mudur?
- 6- Duruşmaya bizzat katılarak savunma yapmak temel bir hak olduğu halde neden bu hakkın kullanımı SEGBİS yolu ile engellenmektedir?
- 7- SEGBİS yöntemi istisnai durumlar için söz konusu olduğu halde neden genelleştirilmektedir?
- 8- SEGBİS yönteminin yaygınlaşmasının yüz yüzelik ilkesine zarar verdiğini düşünüyor musunuz?
- 9- Sanık konumundaki kişilerin duruşma salonunda savunmasını yaparak yaratacağı etkinin kırılması ile amaçlanan nedir? Bu yöntem aynı zamanda savunma hakkının da gaspı anlamına gelmiyor mu?
- 10- SEGBİS ile ifade alınması yöntemi en çok hangi hallerde uygulanmaktadır? HDP'li milletvekilleri ile ilgili ayrıca bir düzenleme var mıdır?
- 11- SEGBİS yönteminin yargılamaya etkileri hakkında bir çalışma yapılmış mıdır? SEGBİS'in yargılama koşullarına ilişkin olumsuz etkileri araştırılmış mıdır?
- 12- SEGBİS uygulamasının silahların eşitliği ilkesine aykırılık teşkil etmesi ve sanık aleyhine yaratacağı olumsuzlukların giderilmesi adına önlemler alınması gündeminizde midir?
- 13- SEGBİS'in yalnızca istisnai hallerde kullanılmasına özgü bir genelge yayınlanması gündeminizde olacak mıdır?
- 14- Bakanlığınızın HDP'lilerin mahkemeye çıkarılmaması ve SEGBİS sisteminin kullanırlmasına dair talimatı var mıdır?
- 15- SEGBİS sistemi mahkemelerin hızlıca karar vermeleri amacı ile mi uygulanmaktadır?
- 16- Bakanlığınız tarafından Kayseri Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilen 13.10.2017 gün ve 35211520-208.02.01-15931/130156 sayılı "gizli" ibareli yazısında belirtilen husus ve zorla SEGBİS kararı verilmesi yönündeki

5951

talimatın amacı nedir? Bakanlığınız bu yazıyı talimat üzerine mi mahkemelere göndermektedir?

17- Bakanlığınız tarafından mahkemelere gönderilen yazı yalnızca HDP'lilere yönelik yargılamalara mahsus mudur?